

Vspored zborovanja:
 1. Dopisi in društvene vesti.
 2. „O smernicah za sestavo podrobnega načrta“. Podava okr. šol. nadzornik tov. Pavel Florč.
 3. „Podrobnosti iz sadjarske ankete, vršče se dne 4. in 5. februarja t. l. pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani“. Poroča šol. ravnatelj tov. Anton Kosi.
 4. Določitev zastopnika za učiteljski kongres v Beogradu.
 5. Volitev delegatov za delegacijsko zborovanje Zaveze, ki bo v začetku septembra t. l. v Celju.
 6. Plaćevanje udnine.
 7. Slučajnosti.

Zaradi priprave prostora za počitek po zborovanju, katerega nam nudil bivši tovariš Roberi Košar na svojem senčnatem vrtu, naj vsaka šola do 5. junija t. l. prijavi število udeležencev tov. nadučitelju pri Sv. Bolfenku. Za pijačo je preskrbljeno, jedila pa naj vsak prinese seboj. Ako bo kdo želel prostega obeda, ga bo tudi dobil, samo naj to v prijavi izrecno omeni.

V slučaju slabega vremena se zborovanje preloži na četrtek dne 17. junija.

Ker razum precej daljne poti na periferijo okraja ne bo posebnih denarnih žrtev, se odbor nadeja polnoštevne udeležbe.

+ Kroček Pedagoškega društva v Krškem zboruje v četrtek dne 10. junija t. l. ob 9. uri (stari čas) v šolskih prostorih v St. Jerneju Pridite vsi, da se dogovorimo o važnih stanovskih zadevah! — Karel Trošt, t. č. predsednik.

+ Savinjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 10. junija t. l. ob 2. uri popoldne na Gomilskem.

Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Učiteljsko razsodišče. (Referira tov. Rado Mejovšek.) 4. Volitev delegatov za kongres v Beogradu. 5. Predlogi.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj ima povodom svoje petdesetletnice dne 10. junija t. l. ob 10. uri dop. v risalnici mestne osnovne šole v Celju svoje slavnostno zborovanje po sledečem dnevnem redu:

1. Petje. 2. Otvoritev zborovanja. 3. Franjo Roš, „Ob petdesetletnici celjskega učiteljskega društva“ — deklamira gđc. Pristovšek-ova. 4. Slavnostni govor. Govori častni član društva tov. nadučitelj Armin Gradnik. 5. Pri bratih Srbih — predava predsednik Zaveze, ravnatelj Luka Jelenc. 6. Petje. — Po zborovanju banket.

Vsi, kateri se nameravajo udeležiti banketa, naj blagovole to naznaniti vsaj do 5. junija t. l. tov. blaginiku Wudler-ju, učitelju na mestni osnovni šoli v Celju.

Vsa bratska društva, bivše in sedanje člane prav prisrčno vabi k temu redkemu jubileju — odbor.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek, dne 10. junija t. l. ob 11. uri v risalnici „Mladice“ v Ptuj po sledečem vzporedju:

1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Javna kvalifikacija. 4. Izpolnitev higijenskega pouka. Ref. g. dr. Vrečko. 5. Volitev delegatov: a) za Zavezino zborovanje v Celju; b) za učiteljski kongres v Beogradu. 6. Slučajnosti. — Pevska vaja se vrši ob pol 11. uri. — Ivan Klemenčič, t. č. predsednik.

Ljubljansko učiteljsko društvo vabi vse p. n. društvenike na izredni občni zbor v **ponedeljek, dne 31. maja 1920** ob pol 6. uri popoldne na **St. Jakobski šoli**.

Dnevni red: 1. Nova pravila. 2. Stališče učiteljskega k. naredbi o javni kvalifikaciji. 3. Volitev delegatov na Zavezino delegacijsko zborovanje, ki bo dne meseca septembra v Celju. 4. Posvet o udeležbi društvenih članov na kongresu v Beogradu. 5. Slučajnosti.

N. B.: Osnuvek pravil je priobčen v današnji številki Učit. Tov. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— **All je mogoč sporazum s Slomškovo zvezo?** Urednik „Slovenskega Učitelja“ Fabinc izrablja Slomškovo zvezo za hujskanje in uprizorjanje zdražbe med slovenskim učiteljskim. V Slovincu nesramno napada večino slovenskega učiteljskega, posebno pa one naše ljudi, ki so hoteli napraviti slovo v naših stanovskih vrstah. Vzdržimo se vsakega komentarija, prinašamo zgolj napad, kakor ga je Fabinc napisal in naj sodijo naši ljudje potemtudi sami. Fabinc piše:

„Sestanek krščanskomišičkega učiteljskega društva za Štajersko. Binkonšna sobota je zgodovinski dan v razvoju katoliške učiteljske organizacije. Slomškova zveza je povabila nekaj učiteljskega v Maribor v svrhu orientacije, ki naj dovede do ustanovitve podružnice Slomškove zveze za Štajersko. Prvikrat smo stopili v domovino solzavega slogaštva iz polpreteklega dobe, ki pa je le močvirno barje, v katerem tonejo ljudje, ki so po življenju in mišljenju naši. Nevarnost je tem večja, če so vneti za tako slovo, ki pa je le predhodnik liberalizma, ljudje, ki na zunaj katoliško žive, podpirajo pa dejansko svobodomiselnice organizacije. Po tej logiki bi sploh ne bilo potrebno katoliških organizacij in v nekaj letih imamo v Jugoslaviji slovaške razmere, kjer je kulturni boj v popolnem teku. Ločiti je treba o s e b n o poštenje svobodomiselnice in njegovo javno politično in nepolitično delovanje, pa bo vsaka zmedenost pojmov nemogoča. Povabilu Slomškove zveze se je odzvalo kakih 30 učiteljev in učiteljic za Štajerske. Sestanka se je udeležil tudi poverjenik dr. Verstovšek, posl. Vesenjāk, urednik „Straže“ Kranjc in mnogo drugih. Nadalje so prišli tov. Humek, Hren, Štupca i. dr. od mariborskega učiteljskega društva, ki je včlanjeno v liberalni Zavezi. Osrednji odbor Slomškove zveze sta zastopala predsednik Štrukelj in urednik Fabinc. Prišlo je do zanimivih razprav, ki so do-

vedle čó popolne razjasnitve pojmov. Na eni strani se je pokazala možnost ustanovitve skupne stanovske organizacije, na drugi strani pa nujna potreba ustanovitve katoliške učiteljske organizacije za Štajersko. Danes niso več časi, da bi se naslajali ob lepo donečih besedah jokavega slogarstva v vprašanjih, kjer je to popolnoma izključeno. V to svrhu se je v prekratko odmerjenem času — vsi smo morali hiteti na vlak — sestavil pripravljalni odbor, ki naj vse potrebno ukrene, da ustanovimo podružnico kršč. učit. organizacije za Štajersko, kar se zgodi na velikem orlovskem taboru v Mariboru koncem julija. Kar je načelno našega, pojde za nami, kar ne, utone v svobodomiselnstvu. Po plebiscitu pride na vrsto Koroška, s Hrvatsko smo pa že v tesnejšem stiku, ker imamo med tamšnjim učiteljskim večje število naročnikov „Slov. učitelja“. — Koncem naj še navedemo zgled neprimerne postrtnovalnosti naših somišljenikov na Štajerskem. Neka učiteljica je plačala samo za voz 200 kron, da se je lahko pripeljala na stanek. Takih ljudi rabimo in brez strahu pojdemo naprej.“ — Kdo je Fabinc, sedanj izrabljevalec krščanske misli v svoje osebne namene, povemo prihodnjič!

— **Glasovi o novih uradniških prejemkih.** „Sloven. Narod“ ima z dne 21. maja brzojavko iz Beograda s sledečo vsebino: „Za mesec junij se dovoljuje 25% povišanje plač javnih nameščenecv ter 100% povišanje doklad za obiteljske člane. Finančni minister je povišal vsem uradnikom in neukaznim nameščencem njihove dohodke za 25%, tako da bodo imeli sedaj višji uradniki 25 dinarjev dnevne, nižji 20 in neukazni nameščenci 12 in pol dinarja dnevno. To velja za mesec junij. Kasneje namerava finančni minister urediti uradniške plače končnoveljavno s poviškom za 25%. Vse to velja le za uradnike in nameščence v državi.“ — Temu nasproti piše „Slovenec“ nastopno: „Finančni minister Kosta Stojanovič je predlagal ministrskemu svetu, da se državnim uradnikom tostran Donave in Save povišajo celokupni dohodki za 25 odstotkov, uradnikom v Srbiji pa samo dnevnice za 25 odstotkov.“ V torkovi „Jugoslaviji“ in po drugih listih pa čitamo nastopno vesti: „Beograd 24. maja. Minister prosvete je vpošteval ugovore učiteljev glede njihovega nazadovanja pri ureditvi njihovih draginskih doklad in je podvzel vse potrebne korake, da se nedostatki odpravijo.“ — Na vsa ta častikarska poročila pripominjamo, da se je naša Zaveza obrnila na merodajno mesto v Beograd s prošnjo, da se ji sporoči, v kakem štadiju je naše gmočno vprašanje in je-li v odredbi finančnega ministristva mišljeno ljudskošolsko in meščanskošolsko učiteljsvo. Odgovora do časa, ko to pišemo, Zaveza še ni prejela.

— **Povišanje draginskih doklad aktivnim in vpkojenim državnim nameščencem izven Srbije in Črnegore** za mesec junij t. l. je razumeti tako, da se z naredbo z dne 16. decembra 1919 določeni odstotki zvišajo za 25 odstotkov, t. j. uradniku XI. čin. razreda od 120 na 145 odstotkov, uradniku X. čin. razreda od 110 na 135 odstotkov itd. Celotno zvišanje vseh dosedanjih službenih prejemkov znaša torej povprečno 10 odstotkov. Ker so življenjske potrebe čline od meseca decembra 1919 do sedaj poskočile skoro za štirikratno ceno, je smatrati to nedostatno, z današnjimi cenami življenjskih potrebščin v nikakšnem razmerju stoječe zvišanje službenih prejemkov kot frivolno igro vlade z javnimi nameščenci, proti kateri se obračajo ti z največjo ogorčenostjo. — Osrednja zveza javnih nameščencev v Ljubljani.

— **Vse dopisnike opozarjamo** na nove poštne pristojbine, ki smo jih priobčili v zadnji številki našega glasila. Da se izognemo poštnim kaznim, naznanjamo ponovno, da se morajo navadna pisma frankovati po 1 K, dopisnice vseh vrst pa po 60 vinarjev.

— **Knjige Slovenske Šolske Matice za l. 1919** so pravkar izšle. Vsak član dobi pri svojem poverjeniku: 1. Pedagoški Letopis, XVII. zvezek; 2. V. Bežek: Ukoslovje II. del; 3. Schreiner: Skrbstvena vzgoja. — Po § 7. društvenih pravil plačajo stroške za pošiljanje knjig društveniki sami; zato pa naj poverjeniki te stroške (povzete je poštnih stroškov) primerno razdele na svoje člane in jih izterjajo od njih. Letnina za l. 1920 je povišana za zdaj na 12 K. Bržkone jo bo pa treba zaradi vedno večjih tiskarskih stroškov dvigniti na 20 K. To bomo poročali, ko dobimo proračun iz tiskarne.

— **Ustanovitev Tvornice učil.** V torek dne 25. t. m. se je vršil v magistratni dvorani v Ljubljani ustanovni občni zbor Tvornice učil. Sprejeta so bila z malim izpremembam pravila, ki so bila priobčena v „Učit. Tovarišu“ v štev. 19. Istotako sta bila izvoljena upravni svet in nadzorstvo tej prevažni novi učiteljski

zadrugi. Predsednikom upravnega sveta je izbran prof. Reiser. Daljše poročilo objavimo v prihodnji številki. Pri tej priliki opozarjamo okr. učit. društva, naj sklepajo na svojih zborovanjih o pristopu k zadrugi, da ne bo pozneje izgovarjanja, da to podjetje ni last vsega učiteljsva!

— **Učiteljski zdraviliški dom v Rogški Slatini.** Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju je odobrilo pravila te nove učiteljske zadruge, katere namen je: ustanovitev in vzdrževanje zdraviliškega doma v Rogški Slatini, v prvi vrsti za zadrugnike, potem pa tudi za druge kopališke goste; po potrebi tudi ustanavljanje enakih domov v drugih zdraviliških in kopaliških kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zadruga pogodba je z dne 24. marca 1920. Opravilni delež znaša 1000 K in se mora plačati takoj ali v mesečnih obrokih po 100 K. Vsak zadrugnik jamči s svojim opravnim deležem in pa z njega enkratnim zneskom. Oznanila se izvršujejo po objavah v „Učiteljskem Tovarišu“. Načelstvo sestoji iz petih zadrugnikov; člani prvega načelstva so: Anton Gnus, ravnatelj ljudske šole na Dolu pri Hrastniku; Engelbert Gangl, višji šolski nadzornik v Ljubljani; Luka Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani; Alojzij Kečelj, učitelj v Ljubljani; Rudolf Dostal, učitelj na gluhomemnici v Ljubljani.

— **Vse tovariše z dežele, ki imajo otroke v mestnih šolah ali v šolah zunaj svojega bivališča, naprošamo, da pošljejo čimpreje podpisnemu društvu sledeče podatke:** 1. koliko otrok imajo v šoli, 2. v kakšni starosti so ti otroci in 3. kje se šolajo. — Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani, Franciškanska ulica 6.

— **Usposobljenosti izpiti** v pomladnem terminu so se letos vršili dvakrat. Izpiti, ki so se začeli 23. aprila, so se končali s sledečim uspehom: I. Za meščanske šole so bili usposobljeni: a) za prvo skupino: Likar Franc, učitelj v St. Vidu nad Ljubljano in Demšar Josipina, učiteljica istotam (s slov. in nem. učnim jezikom); b) za drugo skupino: Namorš Leop., suplent na meščanski šoli v Krškem (z odliko); Kovačič Marija (S. Simforoza), supl. na meščanski šoli v Celju; Petelin Ana, supl. na drž. vadnici v Ljubljani (z odliko). II. Posebne izpite so napravili: Sinkovec Olga (M. Emerika), gl. učiteljica na zas. učiteljsku v Skofji Loki, za meščanske šole iz I. sk. s slov. učnim jezikom; Kokalj Marjanica, Mlačič Marija (z odliko) in Savnik Mara iz francoščine s slov. u. jezikom; Napokoj Josip, učitelj v Borovljah; Bamberg Marija, učiteljica v Predosljih in Kreiner Marija, supl. v Kočevju, za ljudske šole s slov. učnim jezikom. III. Dopolnilni izpit je napravila: Oss-Pinter Franciška, bivša učiteljica v Roncogno, iz nemščine kot predmet na ljudskih šolah z italijanskim učnim jezikom. IV. Za ljudske šole so bili usposobljeni: Brodnik Anton, prov. uč. v Kostanjevici, Držaj Vaclav, prov. uč. v Trzinu, Ivanečič Alojzij, pr. uč. v Novem mestu, Lapajne Ivan, pr. uč. v Novem mestu, Menard Viljem pr. u. v Sp. Šiški, Razpotnik Albin, s. v. Semicu, Škorpič Alojzij, supl. v Trzinu, Vuk Alojzij, prov. učitelj na Vrhniki, Černe Cirila, prov. učiteljica na Bledu, Erjavec Josipina, prov. učiteljica v Zatični, Herbst Pavla, prov. učiteljica v Zagorju na Krasu; Jakš Gabrijela, prov. učiteljica na Robu, Mlač Julija, prov. učiteljica v Kranju, Nitsch Marija, suplentka v Ljubljani (z odliko). Orehek Angela, prov. učiteljica v Ovsiaš, Premrov Marija, suplentinja v Cirknici, Ravnik Angela, pomožna učiteljica v Kostelu, Rudolf Ema, prov. učiteljica v St. Vidu pri Vipavi, Sekula Marija, supl. v Rudniku, Stiene Serafina, prov. uč. v Sostrem, Tome Marija, prov. učiteljica v Moravčah, Veninšek Marija, supl. v Gornjem gradu. Drugič so se začeli izpiti 7. maja. I. Posebni izpit za ljudske šole s slov. učnim jezikom sta napravila: Posnik Ivan, prov. učitelj v Golenici in Tylli Ana, prov. učiteljica v Zvirčah. II. Za ljudske šole so bili usposobljeni: Duje Friderik, prov. učitelj v Zrečah, Šumperer Ivan, pom. učitelj v Fari, Vanič Ivan, prov. učitelj v Krškem, Bišežnik Zora, prov. učiteljica v Jga vasi, Gostiša Ana, prov. učiteljica v Črnomlju, Ivančič Josipina, prov. učiteljica v Strnišču, Krebelj Flora, prov. učiteljica v Svibnem, Kunčič Alojzija, prov. učiteljica na Jesenicah, Laschamer Mar., prov. učiteljica na Blokah, Martinec Marija, prov. učiteljica pri Sv. Duhu v Halozah, Meško Ijka, suplentinja v Zidanem mostu, Moljk Josipina, prov. učiteljica na Blokah, Pavlica Rafaela, suplentinja v Zg. Jezeru, Škok Gabrijela, prov. uč. v Spitalcu, Turek Erna, prov. učitelj. na Čatežu, Uršič Zora, prov. učitelj. v Strnišču, Vogrinec Marija, prov. učiteljica v Dobrni, Weber Franja, prov. uč. v Starem trgu, Zemljčič Amalija, prov. učiteljica na Čatežu, Zupanec Cirila, prov. učiteljica v Dolenji vasi. Reprobirani so bili: dva kandidata in ena kandidatinja.

— **Celjska „Nova Doba“** z dne 22. t. m. piše: „Krščansko čuteče učiteljsvo p. d. Slomškarji, t. j. inteligenti, ki so se skrili za plašč klerikalizma, hočejo tudi v učiteljsko organizacijo na Štajerskem zanesi razdor in imajo danes v Mariboru svoje zborovanje.“

— **Tovariša Mirko Kosina, nadučitelja** v Igavasi, je imenovalo poverjeništvu za uk in bogočastje zastopnikom učiteljsva v šolski odbor cerkniški.

— **Vzgleđno okr. učiteljsko društvo.** Ormoško okrajno učiteljsko društvo je poslalo po svojem predsedniku tovarišu Rajšpu in tajniku tov. Rosini za rezervni sklad okrogli znesek 1000 K s pripombo, da ni učitelja ali učiteljice v okraju, da bi ne bil dal prispevka v rezervni sklad. Celo dva upokojenca in dve učiteljski vdovi so zraven in v kvartetu pojo „znanu, ajmo“ — pesmico. Naj „akordi mešanega ormoškega zbora“ odmevajo v vsa okrajna društva, da bodo predsedniki in tajniki kmalu enako poročali kakor je poročalo vrlo učiteljsko društvo za ormoški okraj. Da, da — za dobro stvar je potreba dobre volje. I. P.

— **Zahvala.** Vsem, ki so se nas o priliki petnajstletnice društvenega obstoja spomnili s pristrčnimi čestitkami in obiskom koncerta ter na ta ali oni način izrazili svoje simpatije našemu pevskemu zboru, se tem potom iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo pa izrekamo zavednemu našemu narodnemu ženstvu, na čelu mu gospé Franji dr. Tavčarjevi, za prekrasno in dragoceno darilo, zatrjujoč, da hočemo na začrtanem potu vztrajati in delovati naprej za narod in prosveto. — Odbor pevškega društva „Ljubljanski Zvon“.

— **Iz Črnomlja.** Dne 9. t. m. je uprizoril tukajšnji „Sokolski naraščaj“ otroški igri „Sirota“ in „Čista vest“. Tudi so malčki deklamovali domorodne in druge pesmi. — Igrji sta uspeli izredno dobro. Prav vsi igralci so nastopili skoro brezhibno in želi vsled ljubkosti, živahnosti in naravnosti obilno priznanja od občinstva. Najbolj navdušeno so bili pozdravljeni prizori: trg, kjer so se sedele branjevke v pestrih narodnih nošah, nastop in deklamacija 6 letnega „Poveljnika“ svinčenih vojakov in imitacija „Krivoprisežnikovega“ konca, ki ga je mojsterski podal ravnoisti Sokolček. Prenapolnjena dvorana je dokaz, kako se zanima naš vrli Belokranjec tudi za najnežnejše sokolske pojave. Zlasti se je bralo veselje z obrazov staršev, katerih mladina je sodelovala. Videlo se jim je, da so njih misli uhajale v dneve prošle mladosti, da so v njih srcih vstajali dnevi, davni... obdani z rožnato zarjo, videlo se jim je, da si štejejo v ponos, ako njih up in nada — prispeva Sokolu. Plača za umevanje, trud in potrpežljivost bodi prirejevalkam Sokolcem zavest, da so doprinesle s tem lep, ne samo gmočni, ampak tudi moralni prispevek črnomaljskemu Sokolu.

— **Izpraševalni predpisi za usposobljenostno preizkušnjo iz slovenske stenografije za srednje in njim sorodne šole.** Poverjeništvu za uk in bogočastje je izdalo izpraševalne predpise za preizkušnjo iz slov. stenografije za srednje šole. Podrobnejši podatki so razvidni v 59. štev. Uradnega lista z 18. t. m.

— **Imenovanje nadzornika za telovadbo na srednjih šolah in učiteljskih.** Po sklepu dežele vlade za Slovenijo je bil dr. Josip Tominšek, ravnatelj državne gimnazije v Mariboru, imenovan za telovadnega nadzornika za osrednje šole in učiteljske, in sicer za dobo od 1. julija 1920. do dne 15. septembra 1923.

— **Umrli** je dne 19. t. m. g. Ivan Smrekar, katehet na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Blagemu možu blag spomin!

— **Organizacijo duševnih delavcev** ustanove v Beogradu. K njej pripadajo vsi državni uradniki in drugi javni nameščenci. Tudi učiteljske organizacije v Srbiji vstopijo v Zvezo. Stanovsko časopisje srbskega učiteljsva se toplo zavzema za to združitev v svrhu enotne dosege ureditve službene pragmatike in gmočnega stanja. Deluje se na to, da se potem obe organizaciji javnih nameščencev združita v enotno organizacijo javnih nameščencev v naši državi.

— **Učitelji — poslanci.** „Narodna Prosveta“, glasilo Udruženja srbskega učiteljsva se zavzema za to, da bi učiteljsvo, ki pripada skoro vsem političkim strankam v državi, zahtevalo od svojih strank, da vsaka stranka sprejme tudi nekaj učiteljev v svojo kandidatno listo. Dolžnost teh učiteljev bi bila, da se potem v parlamentu združijo in stavijo potem enotne zahteve pri svojih strankah ter skupno delujejo pri vseh strankah za realizacijo naših stanovskih, materijalnih in pravnih zahtev v parlamentu.

— **Statističen oddelek v Ministrstvu Prosvete.** Minister Prosvete je odredil, da se odvzamejo statističnemu oddelku vsi posli, ki nimajo direktnega stika s prosvetnimi statističnimi posli in se oddajo oddelku za nastavo. Ti posli so dosedaj močno ovirali statističen oddelek.

— Ukinjenje prosvetnega oddelka v Vojvodini. Prosvetni oddelek v Vojvodini se ukine in prenese vse posle na prosvetno centralo v Beograd. Hkrati se izvede tudi zakon o narodnih šolah v tej pokrajini.

— Razdelitev Srbije in Črne Gore v devet prosvetnih inspektoratov. Ministrstvo Prosvete je odredilo, da se razdeli Srbija in Črna Gora v devet šolskih okrajev s svojimi šolskimi nadzorniki in preidejo tozadevni posli v področje nadzornikov.

— Ferijalni tečaj za učitelje in učiteljice nižjih in višjih ljudskih šol na Hrvaškem. Poverjeništvu za prosveto in vero objavlja, da se bo vršil v počitnicah dvamesečni ferijalni tečaj za učitelje in učiteljice nižjih in višjih ljudskih šol, in sicer bi se bavil tečaj tri tedne s teoretičnimi vprašanji, ostali čas pa bi se porabil za praktično naobrazbo. Tečaj se bo delil v dva dela; prvi bi se bavil s socialno-pedagoškimi vprašanji, drugi pa z narodno prosveto.

— Novo učiteljske se otvori s prihodnjim šolskim letom v Križevcih na Hrvaškem.

Članarina in darila za učitelje. Konvikt za l. 1920. Tov. Fran Luznar s Primskovega K 20.—. Tov. Ivan Cerar s Černu K 10. Tov. Fr. Rant K 6, Avgusta Kolnikova K 6, Jerica Šterkova K 6, Šterk K 6, Jebračin K 6, Okorn K 6, vsi iz Rateč pri Zidanem mostu. — Ravnatelj Albin Lajovic iz Tržiča 10 K. — Sežun Alojzij iz Mavčič pri Kranju 10 K. — Podgorsko učiteljsko 10 K. — Slapar Jakob 5 K in Slapar Franja 5 K, oba iz Olševka pri Kranju. — Tov. Zidar 5 K in tov. Zidarjeva 5 K, oba iz Lemberga. — Hvala!

Neodrešena domovina.

—r Koprski okrajni šolski svet je izdal v zadnjih dneh marca nekaterim slovenskim učiteljem dekrete, da morajo začeti s 1. aprilom poučevati italijanski jezik na slovenskih ljudskih šolah. Zanimivo je, da niso bili tega deležni vsi tisti slov. učitelji, ki imajo tozadevni izpit iz italijanske in da so bili imenovani na nekatere slovenske šole italijanski učitelji iz Milja in drugod. Kakšne uspehe bi imeli na naših šolah učitelji, ki ne poznajo jezika učencev, je na dlani. Proti takemu postopanju so se uprila naša učiteljska društva in Zveza. Posledica tega je, da je okrajni šolski svet umaknil zahtevo glede poučevanja italijanskega jezika.

—r Tovariša Fr. Lebana, nadučitelja na Trnovem pri Gorici, so laški karabinijerji odpeljali v goriške zapore, kjer je bil od 24. marca do 14. aprila t. l. Na posredovanje advokata dr. Wilfana iz Trsta je bil tov. Leban izpuščen, a pride radi nedovoljenega prekorčenja demarkacijske črte pred vojno sodišče v Trstu. Tudi zločin!

—r „Društvo jugoslovanskih učitelja u Istri“. Dne 15. aprila so zborovali istrski učitelji v Pazinu ter sklenili da likvidirata obe doslej obstoječi hrvatski učiteljski društvi „Narodna Prosveta“ in „Hrvatska Škola“. Mesto njih se je ustanovilo „Društvo jugoslovanskih učitelja u Istri“.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Franciška ulica št. 6.

Šolski list. Tretja stopnja. 2. štev. Za 6., 7. in 8. šolsko leto. Uredil Pavel Flere. Cena 14 K. Pravkar je izšla v založbi Učit. tiskarne 2. štev. tretje stopnje Šolskega lista. Priporočamo vsem našim šolam, da list pravočasno naroče šolski mladini.

„Sokolci“, list za sokolski naraščaj. Prvi dve številki Sokolci, ki sta pravkar izšli, prinašata sledečo vsebino: „Sokolci — sokolci! Našemu naraščaju. Za neodrešene brate. Pot v svobodo. Zgodovina telovadbe. Glas sokolskemu naraščaju. Skavtizem. Noč v Albaniji. Plavanje. Vaje s cvetnimi loki. Vaje z dolgimi palicami. Glasnik. — Sokolci stane za vse leto 24 K, za pol leta 12 K. Naročnino sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — List prav toplo priporočamo vsem šol. vodstvom, da ga naroče za šolske knjižnice in priporočajo učencem.

„Zavičaj“. V Skopju je pričel izhajati 1. maja mladinski list „Zavičaj“. List „ne pripada samo dolini Vardara, on je opšti, svespški, jugoslovanski, jer svaki čovek i svako dete imaj Zavičaj, svoj rodni kraj,“ pravi uredništvo v prvi številki. List bo služil mlademu svetu in šolam kot čitanka, „jer naša deca nemaju šta da čitaju u ovim krajevima“. „Zavičaj“ bo izhajal 1. in 15. vsakega meseca ter stane letno 10 dinarjev. Priporočamo ga tovarišem in tovarišicam, ki se zanimajo za mladinsko literaturo.

Leonid Pitamic. Pravo in revolucija. Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala v pšebni brošuri otvornito predavanje „Pravo in revolucija“ univ. prof. dr. Leonida Pitamica. Cena knjižice je K 7.50.

Shakespeare I. Sen kresne noči. Prevel Oton Zupančič 1920. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 8., 128 str., cena 22 K. Po pošti priporočeno 1 K več. — Oton Zupančič se je lotil prevajanja Shakespearejevih dram, od katerih hoče prevesti največje in najvažnejše. Izda jih Tiskovna zadruga v 10—12 knjigah. Prvi zvezek je pravkar

izšel in prinaša dramo „Sen kresne noči“, kateri je napisal uvod in dodal vse potrebne pripombe vseuč. prof. Jak. Kelemina. Ni potreba omenjati, da je Zupančičev prevod vzoren. Pa tudi oprema knjige je jako lična in knjiga je tiskana na jako dobrem papirju. Sen kresne noči toplo priporočamo. Naroča se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Učiteljski koncert v Kranju. Učiteljsko kranjskega šolskega okraja je priredilo dne 15. maja 1920 zvečer koncert na korist „Učiteljskemu konviktu“ in „Dijaški kuhinji“ v Kranju. Domače občinstvo se je kljub slabemu vremenu polnoštevilno odzvalo vabilu tako, da je bila Sokolova telovadnica napolnjena ljubiteljev glasbe. S svojo prisotnostjo ni le gmotno podprlo koncertovega namena, ampak je tudi znova posvedočilo svojo toplo naklonjenost in iskrene simpatije učiteljskemu, onim narodovim pionirjem, ki so poleg točnega in vestnega izvrševanja svojega vzvišenega stana vedno kulturno delavni tudi zunaj šolske sobe, držeč se Gregorčičevega gesla: „Ne samo, kar veleva mu stan...“ — In to požrtvovalno učiteljsko, ki se ni strahilo niti velikanskega telesnega in duševnega napora niti gmotnega vprašanja, to marljivo učiteljsko je stopilo ta večer na oder in s prijaznim sodelovanjem pevskega zbora „Narodne čitalnice“ v Kranju in priznanega tenorista, g. Dachsa, navdušeno pelo iz 80 svežih grl pod večim vodstvom tovariša Vilka Rusa lepe slovenske in hrvaške pesmi, da so ubranil akordi blagodejno udarjali na poslušalčevo uho.

Uvaževati je treba, da je bilo učiteljsko razsežnega kranjskega šolskega okraja razdeljeno v 5 pevskih krožkov, kjer se je pridno shajalo k pevskim vajam in imele le dve skupni glavni pevski vaji. Umevno je tedaj, da zavoljo tega ni mogoče računati na vse podrobnosti finega, eksaktnega pevskega predavanja, ki ga zahtevajo posamezne pesmi. Zato pa le v splošnem opozarjam pevski zbor na živahnejši tempo v pesmih „Pastir“ (v prvem in zadnjem delu), „O, jesenski duge noči“, „Igra kolo...“, „Petnajst let“ in „Gorski kraj“. Da bodo te pesmi dobro učinkovale, je treba vanje vliči vsakega več življenja. Zbor spremljaj soliste še desetkrat mirejše, da pridejo tenorski, oziroma baritonski samospjevi do boljsega izraza. Toplo priporočamo zboru, naj dobrohotno upošteva te opazke pri prihodnjih dveh koncertih v Tržiču in Škofiji Loki, in uverjen naj bo, da bo moralni uspeh sigurno še lepši in večji, nego je bil v Kranju. — Tovariš Škorpić se je izkazal v Beriotovem a-mol koncertu in v dodani Kubelkovi sereniadi jako spretnega goslača, ki obvladuje svoj instrument tudi v težjih partijah z vso lahkoto. Ali bi se mu ne moglo omogočiti obiskovanje konservatorija? Talent je, ki bi delal čast Slovincem. —a—

Načrt za prenosno pravil okrajnih učiteljskih društev.*

I. Društveno ime in sedež.

§ 1. Društveno ime: Okrajno učiteljsko društvo (kraj). Društveni sedež: (kraj).

II. Društveni namen.

§ 2. Društvo je stanovsko, strokovno-nepolitično. Njega namen je:

1. delovati za splošni učiteljski blagor,
2. skrbeti za materijalne in pravne učiteljske koristi,
3. pospeševati učiteljsko strokovno izobrazbo.

§ 3. III. Sredstva za dosego namena so:

1. društvena zborovanja,
2. nasveti in petičje na višje oblasti,
3. gospodarski ukrepi,
4. ustanovitev okrajne učiteljske čitalnice in knjižnice,
5. strokovna predavanja pedagoško-didaktične vsebine,
6. gojitev petja, umetnosti in športa,
7. založba literarnih del,
8. redni prispevki društvnikov.

IV. Društveniki.

§ 4. Društveniki so vsi aktivni in v pokojeni učitelji in učiteljice javnih šol vseh kategorij, ako

1. redno plačujejo članarino in
2. so naročniki centralnega učit. glasila.

V. Pristop in izstop društvnikov.

§ 5. Vsak društvnik priklasi svoj pristop pri odboru s tem, da plača članarino in naročnino za centralno učiteljsko glasilo.

Članarino je plačevati četrtletno naprej, in sicer do 8. januarja, 8. aprila, 8. julija in 8. okt. vsakega leta.

Vsak učitelj(ica) mora biti član samo onega okr. uč. dr., ki ima sedež v okraju, kamor spada učiteljsko službeno mesto. V slučaju stalne premetivse se članarina, ki jo je kdo že plačal pri prejšnjem okr. učit. društvu, vračuna. Predplačano razliko zravnavajo okr. uč. društva med seboj.

§ 6. Društveni preneha biti:

1. kdor javi pisмено svoj izstop,
2. kdor ne plačuje redno članarine,
3. kdor opusti centralno učiteljsko glasilo,
4. kogar se izključi.

VI. Društvenikove pravice.

§ 7. Vsak društvnik ima:

1. aktivno in pasívno volilno pravico,
2. pravo besede pri zborovanjih,
3. vso pravico do pravnih in materijalnih koristi, ki jih društvo pridobi učiteljskemu,
4. pravico posluževati se knjižnice in čitalnice.

VII. Društvenikove dolžnosti.

§ 8. Društvenikove dolžnosti so:

1. redno (t. j. brez opominov) plačevati društvene prispevke,
2. skrbeti za ugled in blagor učiteljskega in šolskega,
3. zastopati izven organizacije v vseh političnih, izobraževalnih in drugih društvih ter organizacijah učiteljske in šolske koristi, kakor mu narekuje stanovska strokovna organizacija in celokupna materijalna in pravna korist članstva.

VIII. Društvena uprava.

§ 9. Za upravo društva skrbijo:

1. občni zbor,
2. društveni odbor,
3. odseki.

* Ta načrt je sestavljen po osnutku vzornih pravil za okrajna učiteljska društva od Zaveze, da se v tem smislu izpremene po ustanovitvi Unije pravila okr. učit. društev. — Op. ureda.

IX. Občni zbor.

§ 10. Redni občni zbor, ki ga skliče društveni odbor, se mora vršiti vsaj do 1. marca vsakega leta.

Izredni občni zbor se skliče, ako ga zahteva društveni odbor, ali pa, ako ga pisмено zahteva vsaj desetina članstva.

Kadar se zahteva izredni občni zbor, se mora navesti vzrok, zakaj naj se skliče.

§ 11. V področje rednega občnega zbora spadajo:

1. poročila društvenih funkcionarjev,
2. poročila računskih preglednikov,
3. poročila obstoječih odsekov,
4. volitve: a) odbora, b) odsekov, c) treh računskih preglednikov,
5. predlogi in nasveti centralne organizacije,
6. predlogi in nasveti društvnikov,
7. določitev društvene članarine,
8. sprememba pravil,
9. volitev delegatov in njihovih namestnikov,
10. slučajnosti.

§ 11. Za vsak občni zbor imenuje predsednik dva zapisnikarja in dva overovalca.

X. Društveni odbor.

§ 12. Redni občni zbor voli izmed članov za dobo enega leta sedem odbornikov in tri namestnike. Če pa presega število društvnikov 100 članov, se voli za vsakih nadaljnih pričetih 50 članov še en odbornik.

Izvoljeni odbor se konstituira v prvi odbo-

rovi seji ter izvoli:

- a) predsednika(ico),
- b) podpredsednika(ico),
- c) tajnika(ico),
- d) blagajnika(čarko).

Konstituiranje odbora vodi najstarejši odbornik; stari odbor vodi društvo dotle, dokler ga ne prevzame novi odbor.

§ 13. Predsednik vodi društvene posle, podpisuje s tajnikom vsa društvena opravila pisma ter zastopa društvo na zunanji sferi, ki mu jih dajejo sejni sklepi društvenega odbora.

Kadar je zadržan predsednik, vodi njegove posle z vsemi pravicami in dolžnostmi podpredsednik (ica).

§ 15. Tajnik vrši vse pisarniške posle, piše zapisnike, poroča na odborovih sejah in občnih zborih o društvenem delovanju, vodi članski imenik in hrani društveni žig.

§ 16. Blagajnik oskrbuje blagajniške posle, za kar je društvu osebno odgovoren. Društvene gotovine ne sme hraniti doma, ampak jo mora plodonosno nalagati. Za društveno imetje jamči s svojim imetjem. Na občnem zboru položi letni račun za preteklo društveno leto v pregled. Denarne izplačilne nakaznice podpisuje skupno s predsednikom. Poleg blagajnika jamči za društveno premoženje ves odbor.

§ 17. Ostali društveni odborniki vrše opravila, ki jim jih poveri odborovi sejni sklep.

§ 18. Odborove seje so javne in jih sme poslušati vsak društvnik, ne da bi se vtilkal v razprave.

§ 19. Redne seje se vrše vsak mesec, izredne pa, ako jih zahteva vsaj trije odborniki pisмено z napovedjo dnevnega reda.

XI. Odseki.

§ 20. Na občnem zboru se volijo za dobo enega leta odseki, in sicer:

1. pedagoško-didaktični,
2. gospodarsko-obrambni,
3. prirreditveni.

§ 21. Vsak odsek ima štiri člane, ki se med seboj konstituira.

Odsekovo delovanje je samostojno, vendar pa je vsak odsek odgovoren za svojo delovanje društvnemu odboru, katerega mora obvestiti o vseh svojih ukrepih in o svojem delovanju.

Vsak odsek ima svoj posebni poslovni red, ki ga ima predložiti odboru v potrjenje.

Odseki morajo voditi zapisnike o sejah in račun o prejemkih in izdatkih. Njihovo premoženje in inventar je društvena last.

§ 22. Delokrog odsekov vsebuje že njihov naslov. V važnih zadevah ima vsak odsek pravico nasvetovati odboru, da ta skliče izredni občni zbor.

XII. Sklepčnost.

§ 23. Občni zbor je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. Sklepi občnih zborov, odborovih in odsekovih sej so pravomočni, če jim pritrji več kot polovica navzočih članov.

§ 24. Za spremembo pravil in za razpust društva je potrebno, da je navzoča vsaj polovica društvnikov. Sklep je veljaven takrat, kadar glasuje tri četrtine navzočih društvnikov za predlog.

Pri sklepkih, kjer je potrebna navzočnost nad polovico društvnikov, se glasuje poimensko.

XIII. Voltve.

§ 25. Za volitve imenuje odbor tri skrutinatorje; skrutinij je javen.

Volitve se vrše izključno samo po listkih in sicer se voli v prvi listi odbor z namestniki, v drugi listi pa odseki in trije pregledniki računov.

§ 26. Izvoljeni so oni, ki dobe največ glasov. Pri enakem številu glasov odloča žreb.

§ 27. Vsi mandati veljajo do prihodnjih volitev. Na izpraznjeno odborniško mesto pokliče društveni odbor onega namestnika, ki je dobil na občnem zboru največ glasov.

§ 28. Izvoljeni odborniki podajo svojo izjavo, če sprejmejo izvolitve.

XIV. Upravni stroški.

§ 29. Društveni funkcionarji morajo opravljati društvene posle brez vsake nagrade.

§ 30. Če morajo društveni delegati zastopati društvo izven sedeža svojega društva, jim določi društveni odbor višino zneskov za potnino in dljete, kar se izplača iz društvene blagajne.

XV. Nadzorništv.

§ 31. Pregledniki računov morajo po možnosti mnogokrat pregledati denarno stanje in gospodarstvo društva. O izvedeni skontraciji naj napravijo zapisnik in ga predlože odboru.

Na občnem zboru poročajo pregledniki o izvedenih revizijah in predlagajo absolutorij odboru.

XVI. Društveno glasilo.

§ 32. Društveno glasilo je informativno strokovni list, ki ga izdaja centralna organizacija.

XVII. Razsodišče.

§ 33. Spore med društvniki razsoja posebno rozsodišče. Prizadeti stranki naznanita društvnemu predsedniku po dva svoja zastopnika. Zastopniki obeh strank določijo sporazumno petega člana, ki je predsednik rozsodišča.

Proti sklepu rozsodišča je dopusten priziv na društveni odbor v prvi in na občni zbor v drugi in zadnji instanci.

§ 34. O sklepih rozsodišč in o uspehih prizivov se pisмено obvestita prizadeti stranki.

Zapisnike rozsodišč oziroma prizivnih razprav hrani društveni odbor.

XVIII. Razdruženje.

§ 35. Društvo se razdruži:

1. če to sklene občni zbor v smislu § 24,
 2. če ga razpusti politična oblast.
- § 36. Če sklene občni zbor, naj se društvo razpusti, ima tudi določiti, kako naj se razdeli društveno imetje. Ako pa razpusti državna oblast društvo, pripade društvena imovina brez pridržka: „Društvu za zgradbo učit. konvikta“.

XIX. Izključitev članov.

§ 37. Kadar se društvnemu članu nepobitno dokaže, da

1. greši proti društvu s tem, da nasprotuje koristim in ugledu učiteljskega in šolskega,
2. deluje proti stanovski organizaciji,
3. izdaja interese celokupnosti ali posameznikov,
4. oškoduje gmotno ali moralno svoje tovaršje,
5. dela s svojim življenjem sramoto učiteljskemu stanu,

ima odbor pravico izključiti ga začasno, občni zbor pa stalno.

Priziv zoper začasno izključitev je mogoč na občni zbor, zoper stalno pa na centralo.

Za sklep izključitve je potrebno v vsakem slučaju glasovanje ene tretjine odbornikov oziroma društvnih članov.

XX. Posebna določila.

§ 38. Okrajno učiteljsko društvo (kraj) je član centralne učiteljske organizacije.

Odbor ljublj. učit. društva v Ljubljani.

Učiteljski kongres v Beogradu.

Prijave za kongres pridno dohajajo. Čas hiti in prijave za kongres je treba pospešiti. Seznam vseh udeležencev pošljemo najkasneje do 10. junija v Beograd, da spodaj ukrenejo vse potrebno glede legitimacij za vožnjo in glede prenočišč. Za prijavo potrebujemo sledečih podatkov:

1. Točen naslov.
 2. Postaja, s katere se udeleženec (-ka) odpelje.
 3. Ali reflektira na skupno prenočišče ali na hotelsko.
- Glede cen prehrane in prenočišč opozarjamo na zadnje številke „Tovariša“.
- Prijave sprejema in informacije daje — strokovno tajništvo Zaveze, Ljubljana, Učiteljska Tiskarna.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V Radeče in Sv. Jurij v Slov. gor.: Danes priobčujemo dva članka o istem predmetu. Ker se Vaše poročilo veče ali manj križe z izjavami v današnji številki in ker nimamo v listu toliko prostora na razpolago, kakor bi sami radi, moramo Vaš dopis opustiti, da se zadeva, ki je pač zadostno od obeh strani pojasnjena, preveč ne razblini in ne raztegne v brezkončno daljavo.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

LIV. Izkaz.

Po 1000 K: Učiteljsko društvo za ormoški okraj in sicer so prispevali po 20 K: Jos. Rajšp., Domijan Serajnik, Adolf Rosina, Micika Preskerjeva, Ivan Golob, Rado Komac, Ana Rosinova, Franja Jarčeva in Ana Stuhčeva v Ormožu; Ant. Porekar, Franja Vaupotičeva in Angela Porekarjeva na Humu; Anton Kosi, Ivan Najžer, Avgust Schönwetter, Slavica Vojnilovičeva, Zofija Okornova, Irma Svetlinova in Ema Ungerjeva v Središču; Ludovik Musek, Antonija Musekova, Kristina Pinteričeva, Ema Čajnkova in Fr. Čajko pri Sv. Bolienku; Martin Salamun, Ana Trstenjakova, Drago Pinterič, Marica Pinteričeva in Mar. Salamunova pri Sv. Miklavžu; Ludovik Šijanec, Antonija Šijančeva in Jožica Križničeva pri Svetinjah; Ivan Vertot in Franja Čoklova na Rumeču; Simon Beziak, Franc Poplatnik, Marija Poplatnikova, Slavka Heržova, Ivanka Jagodičeva in Ludovik Belšak pri Sv. Tomažu; Franc Megla, Tomčka Reboljova, Berta Šešerkova in Marica Gerbčeva pri Sv. Lenartu; Jakob Preindl, Lucija Gabrščekova, Josipina Siterjeva, Roza Irgoličeva, Milan Megla in Ivan Košar pri Veliki Nedelji. — Sežun Alojzij — Mavčice pri Kranju. — Današnji izkaz 1020 K. Prej izkazanih 20.924 K. Skupaj 21.944 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasliška c. 172.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljskega“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim. Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. aprila 1920 K 163.082-01-

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K se ne odgovarja.